

الرشاد

س ١٠٠٠ ١٣٣٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتلق مجموعة اسلاميدر
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد
صاحب ومدير مسئول : ح : اشرف اديب

اوسلطان اقاہم رحمت ، کہ ستایشخوان ازلیسی لسان حق ، جناب قرآندر : « لقد جاءكم رسول من انفسكم عزیز علیہ ما عنتم حریص علیکم بالمؤمنین رؤف رحیم »

[عظمت جلال و کبریامزہ قسم ایدرز — ای ناس ! — کہ سزہ کندی ہم نوعکزدن بر پیامبر اجل تشریف بیوردی . اولیہ بر اول وجود رحمت و شفقت ، کہ سزک مادی و معنوی ہلاک کز ، کندیکزی تہلکہیہ القا کز ، مصائبہ معروض اولمکن ذات ہایونہ پک آغیرکایر . قلب رحمت پناہنی صیلا تیر . روحانیت و جسمانیت مقدسہ سنی خیر پالار . مبارک کوزلرینی اشک ریز تائر ایدر . وحدانیت صمدانیہ ، رسالت کبرای محمدیہ سنہ ایمانیدن استکبار ایلہ کندیلرینی ابدی غیای خذلان و خسرانہ آتائلرک بو مجنونانہ تیردلرندن اودرجہ دلخون اولور ، کہ عادتا مقدس وجودینہ قییمق ، افتنا ایتک ایستر ! سزک شرفیاب ایمان و اسلام ، سزک دنیادہ آخرتدہ مظهر ہر سعادت اولمکنزہ حریص . بتون آمال علویہ سنک نقطۂ اجتماعی سزک سلامتیکز ! سزک سعادتیکز ! مؤمنلرہ رأفت و عاطقتک معنای ذی حیاتی ! موقتلرہ شفقت و مرحمتک دریای بیابانی ! بتون عالم خلقتک ولی نعمت علوشانی ! بتون جہان فطرتک سلطان قدسی عنوانی !

عقل صمیم ، سودازدہ خلق عظیمی ؛ وجدان سلیم مفتون نطق حکیمی ! انسانیت ، سایہ سندنہ بختیار ! مدنیت ، حایہ سندنہ فیض دار ! ابتسامی خندہ جہالم ! حزنی قہر و جہالم ! قدر عظیمی بیلدیکز ! کوستردیکی یولہ — کہ سبیل الرشاد سلامتیکز ، منتہاسی کعبہ آمال سعادتیکزدن — کیدیکز ! اکر اوزادہ عشق کبریامہ ، اوسلطان انبیامہ آرقہ چوپر برسہ کز اونک اللہی وار . اوکا کافیدر . ماسواسندن مستغنیدر .

ویل اومنیع خزان رحمتک قدرینی بیلمین اسفل مخلوقانہ ! اخس موجودانہ ! « سورۃ جلیلہ براءۃ »

شمدی — ای قارہ مؤمن ! — وجدانکی دیکلہ ! بتون جدیت عقل و ادراکلہ دوشون ! دوشون ، کہ اسلامیتک شانی بومیدر ؟ دوشون ، کہ اسلامیت یالکیز سنک وجود کدن ، سنک ایمانکدنغی عبا رتدر ؟ یاسنک اولاد و احفادیکک ، الی ماشاء اللہ ، نسل مستقبلک حق توحیدی ، حق ایمانی ، حق اسلامی ، حق قرآنی یوقی ؟ اون درت عصر دنبرو جوہر توحیدک محفظہ سی قلوب موحدین دکلی ؟ لواء الحمد محمدی (علیہ الصلاۃ والسلام) یدین تقدیسندہ طوتان پدردن اولادہ تسلیم و تسلیم صورتیلہ اون دردنجی عصرک فرق تکریمندہ موحہ انداز ایدن مسلمان اللری دکلی ؟

پکی — معاذ اللہ ! — توحید اندلسدن اولدینی کبی سائر بتون قطعات ارضدن حجازہ ہجرت ، اورادندنہ جناب واحد الاحدہ — کریہ بار تائر اولہرق — عودت ایتش ؛ یروزندہ برتک ، و حدقالمامش اولایدی سن شمدی نہ اولہجقدک ؟

ترکک اوسرتابہا مجسم ایمان ، اوہر بری بر فدای قرآن ،

— امیرمزدن بغلکشک ایستہمہ کز سزہ لایق دکلدن . آت اوزرندن (صفا کلدیکز) دیمہ کز داہا مناسبدر . دیدم . بوکاراضی اولدینی جہتلہ آتئی سوروب پادشاہک آت اوستندہ استقبالہ رضا کوستردیکنی سویلدم . وقتا کہ ایکی حکمدار بربرینہ یاقلاشدی . عجبہمک آتی ، شاہ جہانک قصر اغندہ کی چینغراقلردن اورکوب شاخلائیمہ باشلادی . عجبہم قورقوسندن :

— یہ تیش ! دیبہ ہایقردی . بن کولہرک :

— ایکی پادشاہک آراسنہ کیرہم ! دیدم . عجبہم :

— اللہ عشقنہ برچارہ بول . ات بنی یرہ آتاجق . لطیفہ نک صیراسی دکل . دیبہ استمداد ایتدی .

— اکر بر شی وعد ایدرسہ کز ایجابنہ باقارم . دیدم . برقیلیج ویرہ جکنی سوبلہمہ سی اوزرینہ اولہ عجبہمک آتئی تسکین ایتدم . بعدہ شاہ جہانک یاننہ کیدوب :

— ہادی کیدہمده مسافرلرہ ییہ جک تدارکنندہ بولونالم دیدی .

— قرق پیدہ ایلہ ات صوبی حاضرلادم . مراق ایتہمک . دیدی

— بوبوک لطف ایتشکیز . فقط بز اول کیدہمده نواقصی

اکمال ایلہم . دیہرک اونی عجبہمک پانندن اوزاقلاشدیردم ربع فرسخ قدر ایلرہ نیجہ :

بعض لوازمی اونوتمشم . دونوب اونلری آلایم دیدمسہدہ شاہ جہان یانندن آیریلق ایستہمدی .

— مساعده بویورک . کیدہم . سزہ طاتلی کتیرہم . دیہرک

باقامی قوتاردم .

مات ی وار

مترجمی

طاہر المولوی

مَقَالَات

توحید و اتحاد

۱۱

امت محترمہ سنک تک بر کیجہ قحط و غلازدہ اولمسنہ راضی اولیمان [۱] ، اک عادی بر فردینک بر دقیقه لک تالمندن دریای شفقت و مرحمت بی پایانی تہیج ایدن جناب رحمة للعالمین (علیہ الصلاۃ والسلام) افندیمن حضر تیلرینک روان اقدس و اعلا لری بو خردکداز ، بوجہان سوز فلاکت عظمایی عجیبانہ قدر ماتم انکیز بر تائر لاهوتی ایلہ تلقی بویورمشلردر !

[۱] « من تمنی علی امتی الفلاء لیلة واحدة احبط الله عمله اربعین سنة » ہر کیم امتہ — دکل فعلا اہانت ایتک ، حتی — تک بر کیجہ جک قحط و غلازدہ اولسنی تمنی ایدرسہ جناب قہار و منتقم دہ آنک قرق ییلق سرمایۂ سعادتئی محو و احباط بویورسین ! قرق ییل فیض الہیدن محروم و مہجور قالسین ! « — جامع صغیر : للسیوطی —

انکار دینک اولیور. ایسته قیامت کونه اینانیا نلر یا خود شک و تردیده بولونانلر، ینه اسمی اسلام آلتنده کندیلرینی مسلمان عه ایده دورسونلر! بیلیمش اول، که اسلامیت؛ ایسته اوسنک سلسله احفادکله قاتم. یوقسه سنکله برلکده دشمن آیاغی آلتنده ازیلوب پارچه لانا، سنک خون آلود نعلش بی روحکله مزاره کوموان اسلامیتک سکا فائده سی اولق شویله دورسون قیامته قدر سنی تعذیب ایدر! حضور احکم الحاکمینده ده کر بیانه صاریله رق سندن دعواچی اولور.

محمد فخرالدین

برعبرت مهیبه

۳

— علمای محترمه اسلامه —

مسقط اماملغنه تابع بولنان خطه عربیه برمدتن بری میسیونر. لرك صوك درجه نظر دقتلرینی جلب ایتکده اولوب ۱۸۸۱ ده (هازی - مارتین) مسقط شهرنده: «الب اولاد عرب ایچین مستقبل قریبده بر دوره هدات وارد». دیه یازمش اولدینی کی افریقانک اهمیت عظیمه سی اسلاملرجه اصلا طانماش اولان (اوغاندا) قطعه سننده جالیشمقده اولان (الکساندر - ماکه) عربله بالذات الکهم مرکز مدیلرندن اولان مسقط شهرنده ارشاداته کیریشمکی اوزون بر لایحه ایله ۱۸۸۸ سنه سننده تا اوموقع بعیدن طلب ایش ایدی. (ماکه) بوراپورنده اسیر تجارتک اداسندن منعی، و افریقا قطعه سنک خاطری ایچین (مسقط) ک آله ایدیله سی لازم کادیکنندن پک آتشین برلسان ایله بحث ایدیوردی:

«افریقای مرکزینک اختاری وظیفه سی کورده جک اولان مسقط تجارینک، اهالیسینک نعمت خرسیتانیق طاقملری لازمدر. اول: بوراده غایت قوتلی وفداکار بر میسیونر مرکزی تشکیلی لزومی قطعی کورینور؛ وظیفه جدأ مشکدر و بوموقعده ایفای خدمت ایده جک ذواتک حقیقه روح قدسی حضرت یسوع ایله زنده بولمسنه، خصوصیه مخاطبلرینک بالکیز قولاقلرینه دکل، قلبلرینه قدرده اجرای تأثیر ایده جک کمالات لسانیه بی حائر اولماسنه دقت و اهتمام ایدلملیدر... بوراده سنه لرجه عبدالحمید اداره سنک مسکنتی، ممنوعاتی ایچنده شهرلرمزک، کویلرمزک کوشه عطالتنده اویوشوب قالمش اولان بزلر مسقط سواحلی اهالی عربیه سنک سیاحت تجاریه ایله افریقانک نصل مظلم نقاطنه قدر نفوذ ایتدکارینی، حق بر جوق قبائلک محضابو اسلام و عرب تجارلرینک ممکن اوله بیلن تلقیناتیه ایچنده بیکلرجه سنه لردر بوغوشدقنری ظلمت کفر وجهلدن قورتیلهرن قبول اسلام آلهده. کارینی شبهه سز تفصیلات و اهمیت لازمه سی ایله نه ادراک، نه ده تقدیر ایده بیلیرز. لکن بیکلرجه فلاکتلره، یوقسز قلقره، قتل عاملره، علل مدهشه یه رغماً افریقانک اعماقنه نفوذ ایدن میسیونرلر بوتائیری

بر شیرزبان اجداد عظامی (علیهم سحاب الرحمة والغفران!) آرناوودلنی فتح ایدوب بزی دین حقه ارشاد و اهدا ایتمه مش اولایدیلر شمدی بن نه اولوردم؟ جناب قرآن حکیمی نصل دراغوش ایده بیلیردم؟ (محمد فخرالدین) اسم پاکنی بکا کیم طاقاردی؟ اوف!..... انسان، بوالیم، بو وجدانسوز سؤاللرک جوابی درخاطر ایتدیکجه و اهمه سی ثونندن مصر و علر کی چار بیلیمق، آغزندن، بورنندن قانلی کوپوکار کله رک یرلرده یوارلا نلق درجه نه کلیور!

عبرت آله! اندلسده کی عرب نسل مرتدینندن عبرت آله! ایسته بن اونلرک بوابدی فلاکتلرینی اسبابیه برابر اجمالاً هر نظر حکیمک پیش عبرته قویدم. بوتون اسبابک مبدأ و منشائی جبل متین اتحادی خنجر شقاق و نفاق ایله کسمکدن، پارچه لامقدن عبارت! بونی اون یاشنده کی زکی بر جوق بیله تقدیر ایدر! شمدی سن، نعمت ایمان و اسلام ایله افتخار ایدر و جناب وهاب کریم ایمانه حدوثنایتمکله دو یامازسک دکل؟

اوله اما باقی اتحاد دینی پارچه لایور، وطن اسلامک بولندینی تهلکه انقراضی تعجیل ایدیور و بر آن اول او مدهش اوچورومدن آساغی یوارلامغه چالیشیورسک!

سن - عقلکجه!! - جنته کیده جک، فقط اولادیکی بوتون نسل مستقبیلکله برابر، قوللرندن طوتوب جهنمک ایچنه آه جفسک! نصل قیدیورسک؟

هایدی او جکر باره نی، اوسوکیلی حفییدیکی کندی ئوزالارکله یوره کک تیره مدن، روحک صارصله مدن، وجدانک قانامدن، کوزلرک اغلامدن شو دنیا آتشنه آت باقیم... اوزوالیلر آلور ایچنده دلخراش فریادلرله چایر چایر یانارکن سن جانسز بر هیکل کی قارشیلرینه دیکیل! بوتون دومانلرینی صاوورتارق لاقیدانه سیرایت دور: اکر «ان کنتم تؤمنون بالله و البیوم الآخر؟! اکر حقیقه اللهه و قیامت کونه ایمان ایدیورسه کز...» نظم جلیل قرآنینه اینانیورسق بوده شتلی صوک کون محقق!

سن اولادیکی، هانی اوک خفیف برراحتسزلغندن صاراروب صولدیغک، یمکدن، ایچمکدن کسیدیکک و بیکده کوز یاشلریکی ضبط ایده مدیکک ولادینی کندی ئوزالارکله آتشلره آتیورسکده خبرک بیله یوق!

بیلورمیز شو جمله جلیله نک تضمن ایتدیکی تهدیدک دهشتنی؟ جناب علیم بذات الصدور عدم علمی استلزام ایدن (شک) دن منز و متعالیدر. حالبوکه جمله جلیله برشرطیه غیر جازمه شکنده شرف ایراد بوبوریلور. بو آیت جلیله ده دقت و تأمله شایان بر حقیقت دهه وار: (الله) و قیامت کونه ایمانک اداه عطف ایله یکدیگرینه - بلا استقلال مربوط بولمسی. معطوفده فعل ایمان - یعنی تؤمنون - اعاده بیوریلدینی کی حرف جر اولان (یا) ده تکرر ایتیور. قیامت کونه ایمان؛ او قدر مهم، اودرجه قطعی المطلوب، که آنی انکار الهی